

ประสิทธิภาพของสารสกัดหยาบจากพืชบางชนิดต่อการยับยั้งการเจริญของเชื้อรา *Fusarium semitectum* สาเหตุโรคเมล็ดต่างของข้าว

ศานิต สวัสดิกาญจน์

วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร 46 (3/1 พิเศษ): 375-378. 2558.

บทคัดย่อ

การยับยั้งการเจริญของเชื้อราของสารสกัดหยาบด้วยเอทานอลจากพืช 12 ชนิด คือ ผักแครด (*Synedrella nodiflora*) ฐูปฤาษี (*Typha angustifolia*) สาบเสือ (*Eupatorium odoratum*) ข้าวฟ่าง (*Sorghum bicolor*) หญ้าดอกขาว (*Leptochloa chinensis*) คำฝอย (*Cathamus tinctorius*) พริก (*Capsicum frutescens*) กระเทียม (*Allium sativum*) หอมแดง (*A. ascolonicum*) พลู (*Piper betle*) ตะไคร้ (*Cymbopogon citratus*) และตะไคร้หอม (*C. nardus*) ที่มีผลต่อการยับยั้งการเจริญของเส้นใยและการงอกของสปอร์ของเชื้อรา *Fusarium semitectum* สาเหตุโรคเมล็ดต่างของข้าว ด้วยวิธี poisonous food technique ที่ระดับความเข้มข้น 0, 1,000 2,500 5,000 7,500 และ 10,000 ppm พบว่า สารสกัดจากพลู ความเข้มข้น 2,500 ppm และสารสกัดจากตะไคร้หอม ความเข้มข้น 10,000 ppm สามารถยับยั้งการเจริญของเส้นใยได้ 100% ส่วนสารสกัดจากข้าวฟ่างและฐูปฤาษี ความเข้มข้น 10,000 ppm สามารถยับยั้งการเจริญของเส้นใยได้ 31 และ 39% ตามลำดับ สำหรับการทดสอบการยับยั้งการงอกของสปอร์ พบว่า สารสกัดจากพลูและตะไคร้หอม ความเข้มข้น 1,000 ppm สารสกัดจากผักแครด คำฝอย พริก กระเทียม และหอมแดง ความเข้มข้น 2,500 ppm สารสกัดจากฐูปฤาษี สาบเสือ และตะไคร้ ความเข้มข้น 10,000 ppm สามารถยับยั้งการงอกของสปอร์ได้ 100% ส่วนสารสกัดจากข้าวฟ่างและหญ้าดอกขาว ความเข้มข้น 10,000 ppm สามารถยับยั้งการงอกของสปอร์ได้ 0 และ 20% ตามลำดับ สำหรับสารสกัดจากพืชที่มีศักยภาพสูงในการควบคุมเชื้อ *F. semitectum* มี 2 ชนิด คือ สารสกัดจากพลูและตะไคร้หอม ความเข้มข้น 1,000 ppm